

Goigs de Santa Àgueda del castell de Gaià

Gaià

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Capella de Santa Àgata, al sector central del terme de Gaià
Emplaçament Ctra. a Prats de Ll (BV-4401), al km. 5 camí que surt del raval de Gaià (indicat), uns 700 m a N i W
Alçada: 524

Coordenades:

Latitud: 41.9189
Longitud: 1.91958
UTM Est (X): 410408
UTM Nord (Y): 4641336

Classificació

Número de fitxa 08090 - 329
Àmbit: Patrimoni immaterial
Tipologia Música i dansa
Estil / època: Contemporani
Segle XX
Any 1986
Autoria de l'element: Sebastià Codina Padrós (lletra); Santi (música)
Estat de conservació Bo
Notes de conservació: Els goigs es canten el dia de l'aplec
Protecció Inexistent
Accés Obert
Ús actual: Simbòlic
Titularitat Pública

Fitxes associades:

[Capella de Santa Àgata](#)

[Serrat de Santa Àgata](#)

[Aplec de Santa Àgata](#)

Descripció

Goigs que des del 1986 es canten a la capella de Santa Àgata el dia de la seva festivitat, el 5 de febrer. Aquesta capella s'emplaça al lloc on es conserven les restes del castell de Gaià. Després d'un temps en què va estar abandonada, l'any 1986 se'n va inaugurar la restauració, i des d'aleshores s'hi fa un aplec per la diada de la santa. Durant l'aplec es diu missa, es canten els goigs i s'ofereix un refrigeri.

Els goigs són una composició d'aquell mateix any (1986), amb lletra de mossèn Sebastià Codina i Padrós, que és considerat una autoritat en el món dels goigs. La música és d'un tal Santi, i els goigs s'acompanyen de dibuixos de Vicenç Mas. No es tracta, per tant, d'uns goigs tradicionals, sinó que el seu autor els hi ha conferit un caràcter patriòtic que al·ludeix a la història del castell de Gaià tot unint el seu destí als avatars de la nació catalana. Diuen els goigs: "La noblesa de la Terra / ha bastit castells arreu / i ha enlairat en cada serra / la senyera de la creu." El nou país s'ha de refer dels estralls causats per la dominació sarraïna, i el castell és símbol d'aquesta reconstrucció: "Uns edils fan rebombori, / són d'empenta i serenor, / i edificuen el cimbori, / la peanya i el pedró". Després vénen mals temps, la influència creixent de Castella, i la fortalesa entra en declivi: "Vénen guerres i malures, / gent de fora i malvestat / i el Castell de les altures / s'enderroca colltorçat. / Qui no sent la melangia / recerat al vostre altar?" Finalment, la nació reneix i la capella és recuperada, amb un aplec que compta amb degustació de vins i menges: "Uns que estimen Catalunya / han furgat el cim vençut / i un respir de nou rebrunya / dins l'esquerpa solitud. El cim avui floria... / començant a despertar". (...) La patrona para taula / i ens ha ofert els millors vins / i ens adreça la paraula: / Sou a casa, entreu a dins / que els bons vins de Bonhomia / sempre fa de bon tastar". S'acaben els goigs amb la tornada que clou cada estrofa: "Sadolleu la rogalia / amb el goig, la fe i el pa".

L'argument dels goigs queda força lluny de la visió tradicional de Santa Àgata. Segons la memòria popular, l'emplaçament de la capella i la dedicació a Santa Àgata obeïen al fet que aquesta santa era la patrona de les dones, incloses les bruixes, i també era advocada contra les pedregades i calamitats naturals. Segons la creença popular, la santa tenia controlades les bruixes i no permetia que provoquessin malvestats. Així, des d'aquest emplaçament dominant la capella exercia una mena d'escut protector envers el territori de l'entorn i venia a ser com un complement del comunidor que hi havia al costat de l'església parroquial (TORRES; FONT, 2016: 263). D'altra banda, cal matisar que en els goigs Santa Àgata es considera la capella del castell. Si bé hi ha indicis d'una probable capella primitiva, que segurament estaria relacionada amb el castell i que no sabem a qui estaria dedicada, la construcció actual és força moderna i sembla feta entorn del segle XIX.

Història

La capella de Santa Àgata es troba erigida al lloc hi havia hagut el castell de Gaià i un anterior poblat ibèric. No coneixem notícies documentals de la capella que, per la seva tipologia constructiva, podria deduir-se que fou construïda al segle XIX. Era situada dins la propietat del mas Noguera, el qual va heretar els drets del castell de Gaià. Ja al segle XX, després d'un temps que la capella quedés abandonada, la propietària Teresa Miralda Domingo i el seu cunyat i administrador en van promoure i finançar la restauració l'any 1983. Hi van intervenir veïns i grups d'escoltes de Barcelona i Navàs. El 1986 es va beneir la capella i la nova imatge de santa Àgata. Josep Matamala Bruch va esculpir la llinda que hi ha sobre la porta, amb l'any de la inauguració. Llavors es va iniciar el costum de fer-hi un aplec anual, per la festa de la santa, el 5 de febrer.

Pel que fa a l'autor de la lletra dels goigs, Mossèn Sebastià Codina Padrós va néixer a Muntanyola (Osona)

el 1929. És rector de la parròquia de Sant Pere de Vacarisses, autor de més de cent goigs i considerat una autoritat en la matèria.

Bibliografia

BADIA, Josep M; ESTRUCH, Maria; FONT, Montse; TORRES, Jordi i altres (2016). "Arquitectura", "Relacions socials i festes", "Màgia i bruixeria. Llegendes i contes", "Literatura", Gaià, t'estimo. Reviu Gaià, Grup de Recerca, Gaià, p. 171-172, 231, 263-265, 299-301.

GOIGS PATRIÒTICS
A LLAOR
DE SANTA ÀGUEDA,

TITULAR
DE LA CAPELLA
DEL CASTELL DE GAIÀ

Puix brillés com el nou dia
a l'ermida de Gaià:
Salutem la rodalia
amb el goig, la fe i el pa.

Catalunya sent l'urpada
i l'ansot dels forasters
dels morans que fan estada
a les planes i als costers.
Quan semblava una agonia
neta un poble sobirà:
Salutem la rodalia
amb el goig, la fe i el pa.

La noblesa de la Terra
ha basit castells arreu
i ha enlairat en cada serra
la senyera de la creu.
Res en contra no podia
als reis-comtes acurar:
Salutem la rodalia
amb el goig, la fe i el pa.

Catalunya va a la saga
de refer et tarà País
mentre Jofre fa ninaga
i al moró fa fonodí.
A l'estrip que es deixonada
ensenyu a caminair:
Salutem la rodalia
amb el goig, la fe i el pa.

Capolats per les caperes
els grans líders van dir pro
i a l'obac de quatre barres
Catalunya trinx de nou.
Més i terra i llunyania
porten signe català:
Salutem la rodalia
amb el goig, la fe i el pa.

Uns edís fan rebombori,
són d'empena i serenor,
i edífiquen el cimborí,
la peanya i el pedró.

Vos heu dat la coragía
i heu ofert un cop de mà:
Salutem la rodalia
amb el goig, la fe i el pa.

És la fe que els ditamina
quan del Cel en fan cabal
i coronen amb l'ermida
la Ciglera i el Causal.
Si el coratge en el cor aia
mai la feina serà en va:
Salutem la rodalia
amb el goig, la fe i el pa.

Venen guerres i maleses
gens de fora i malventat
i el Castell de les altures
s'enderroca col·lucant.
Qui no sent la melangia
recerant al vostre ailar?
Salutem la rodalia
amb el goig, la fe i el pa.

Són corcades les estranyes
del ferretec pedestal.
No s'enfonsen les muntanyes
ni s'acerra l'ideal!
Si ets de DALI ens fan de guia
qui la raça ens occirà?
Salutem la rodalia
amb el goig, la fe i el pa.

Uns que estimen Catalunya
han furgat el cim vençut
i un respir de nou retranya
dins l'esperça solitud.
El cim al avil floría
començant a despertar:
Salutem la rodalia
amb el goig, la fe i el pa.

La patrona para taula
i ens ha ofert els millors vins
i ens adreça la paraula:
«SEU DE CASA, ENTREU A DINS
QUE ELS BONS VINS DE BONHOMIA
SEMPRE FA DE BON TASTAR»:
Salutem la rodalia
amb el goig, la fe i el pa.

Puix brillés com el nou dia
a l'ermida de Gaià:
Salutem la rodalia
amb el goig, la fe i el pa.

PREGUEM: Des de la capella que s'enlaira sobre les runes de l'encimbellat Castell que un dia van bastir uns prohoms de la terra, velles per la Pàtria renaixent i obteniu-nos «aquella fe que enfonsa les muntanyes, omple les valls i fa planer el camí de la vida».

Lletra: Sebastià Codina i Padrós - 1986
Dibuxos: Vicenç Mas